

Stats-Utskottets memorial N:o 92, angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering och den för bestridande af Riksgäldskontorets utgifter erforderliga bevillning.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. $\frac{3}{4}$ 8 e. m.

In fidem
H. Husberg.

Onsdagen den 11 Maj.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 4 Maj.

§ 2.

Herr Talmannen tillkännagaf, att Herr Statsrådet von Ehrenheim anmält sig till aflemnande af en Kongl. Maj:ts skrifvelse. Herr Statsrådet framträdde nu och öfverlemnade till Herr Talmannen Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Riksdagen i fråga om förnyad lönerreglering för indelta arméen.

Efter denna nådiga skrifvelses emottagande öfvergick Kamraren till behandling af de å föredragningslistan upptagna ärenden.

§ 3.

Sedan Riksdagens båda Kamrar godkänt de uti Stats-Utskottets memorial N:o 89 och Bevillnings-Utskottets memorial N:o 15 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deruti Kamrarne fattat stridiga beslut; så företogs nu, jemlikt 65 § Riksdags-ordningen, gemensamma omröstningar enligt dessa voteringspropositioner, nemligen:

Första omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 89).

Den som vill, att Riksdagen uppdrager åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret, att, till bestridande af de vid innevarande riksdag beviljade an-

slag till Statens järnvägsbyggnader, äfvensom för att bereda tillgång till inlösande af den del utaf Riksgälds-kontorets år 1867 utfärdade obligationer, som under innevarande och nästkommande år till betalning förfaller, upplåna ett belopp, motsvarande åtta millioner femhundratusen riksdaler, mot obligationer lydande å svenskt mynt, ställda till innehafvaren att återbetalas å bestämda tider, hvilka uti obligationerna böra angifvas, ej kortare än fem år och ej längre än tio år från obligationernas utgifningsdag; och må Fullmäktige bestämma obligationernas räntefot och valörer samt bevilja den kapitalrabatt, som af omständigheterna möjligen påkallas;

röstar ja;

Den det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, har Riksdagen fattat följande beslut:

mom. a). Riksdagen uppdrager åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att, till bestridande af de vid innevarande riksdag beviljade anslag till Statens järnvägsbyggnader, äfvensom för att bereda tillgång dels för blifvande anslag till järnvägsbyggnader, dels ock för inlösande af 1867 och 1869 årens för järnvägsbyggnaderna upptagna lån, mot fonderade statsobligationer i svenskt mynt å ett sammanräknadt nominelt belopp af högst fyratio millioner riksdaler, samt löpande med högst 5 procents ränta, som halfårsvis förfaller, upplägga ett lån, att återbetalas genom årlig amortering inom loppet af 40 år; egande Fullmäktige att icke allenast bestämma obligationernas valörer och försäljningspris, utan äfven i öfrigt vid upplåningen tillvägagå på det sätt de finna lämpligast och med det allmännas fördel mest öfverensstämmande; dock må under åren 1870 och 1871 mot förenämnda obligationer icke upplånas större belopp än åtta millioner femhundratusen riksdaler;

mom. b). I afseende på föryttrandet af återstående obligationsbeloppet ega kommande Riksdagar att för hvarje gång bestämma det belopp, som för året må i rörelsen utsläppas;

mom. c). Penningar, som genom ifrågavarande upplåning inflyta, må icke användas för andra än de i mom. a) omförmälda ändamål;

mom. d). Till ränteliqvider och kapitalskuldens amortering anvisas ett årligt anslag, motsvarande det belopp, som hvarje år erfordras för sagda liquiders och amorterings verkställande; börande detta anslag, till dess hela skulden blifvit i stadgad ordning betald, årligen utaf Riksgälds-kontorets medel afsättas;

mom. e). De uti nästföregående moment omförmälda ränte- och amorteringsanslag skola ingå till en särskildt redovisad liquidations- och amortissemensfond, hvars behållning skall för det med dessa medel afsedda ändamål oförtryckt tillhandahållas och användas, så att ränteliqviderna vid derför bestämda terminer varda ovilkorligen fullgjorda och skuldens betalning i föreskrifven ordning verkställd; och skola de till

liquidations- och amortissementsfonden influtna medel, så vidt ske kan och denna fond åliggande likvider medgifva, städse på säkert och ändamålsenligt sätt göras fruktbärande.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknung, och utföll omröstningen med 85 ja och 76 nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med . . . . . 31 ja och 75 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster, eller 85 ja och 76 nej, sammanräkningen visar . . . . . 116 ja och 151 nej, varande alltså beslut i denna fråga af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Andra omröstningen.

(enligt Bevillnings-Utskottets memorial N:o 15, punkten 1:o.)

Den, som bifaller Utskottets af Andra Kammaren gillade förslag, att det nu gällande frankeringstvånget för inrikes bref icke måtte upphävas,

röstar ja;

Den det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, har Riksdagen, i öfverensstämmelse med Första Kammarens mening, beslutat medgifva frankeringsfrihet för inrikes bref mot en enda tilläggsafgift af 8 öre för hvarje ofrankeradt bref.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknung, och utföll omröstningen med 128 ja och 30 nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med . . . . . 37 ja och 71 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster, eller 128 ja och 30 nej, sammanräkningen visar . . . . . 165 ja och 101 nej, varande alltså beslut i denna fråga af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Tredje omröstningen.

(enligt Bevillnings-Utskottets memorial N:o 15, punkten 2:o.)

Den, som bifaller Utskottets af Första Kammaren gillande hemställan, att, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts nådiga proposition, franke-

ringsafgifterna för inrikes bref bestämmas sålunda, att enkel afgift erlägges för bref intill jemnt fyra ort i vigt; dubbel afgift för alla dem, hvilkas vigt öfverstiger 4, men ej 25 ort, samt tredubbel sådan för bref af mer än 25 och högst 50 ort; hvaremot tyngre postförsändelser må hänföras till paketer,

röstas ja;

Den det ej vill,

röstas nej;

Vinner nej, har Riksdagen beslutat bibehålla de nu gällande bestämmelserna angående frankeringsafgifterna för inrikes bref oförändrade.

Sedan voteringsssedlarne blifvit aflemnade, samt en sedel aflagd och förseglad äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 32 ja och 116 nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med. . . . . 58 ja och 47 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster, eller 32 ja och 116 nej, sammanräkningen visar . . . . . 90 ja och 163 nej, varande alltså beslut i denna fråga af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

Fjerde omröstningen.

(enligt Bevillnings-Utskottets memorial N:o 15, punkten 3:o).

Den, som bifaller Utskottets af Första Kammaren godkända hemställan, att, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, för små paketer, hvarmed förstås sådana, som väga högst två skålpund, beföringsafgiften må, utan afseende å afståndet emellan afgångs- och adressorterna, få utgöra, då paketets vigt icke öfverstiger ett skålpund, 50 öre, och då vigten öfverstiger ett, men icke två skålpund, 75 öre,

röstas ja;

Den det icke vill, röstas

röstas nej;

Vinner nej, är ifrågarande hemställan afslagen.

Sedan voteringsssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings; och utföll omröstningen med 29 ja och 110 nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med . . . . . 65 ja och 36 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster, eller 29 ja och 110 nej, sammanräkningen visar . . . . . 94 ja och 146 nej, varande alltså beslut i denna fråga af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

§ 4.

På begäran erhöll Herr Sjöberg ordet och yttrade: Jag anhåller att få till protokollet anmäla, att jag af sjukdom varit urståndsatt att bevista Kammarens sammanträden från och med sistlidne Fredag den 6 Maj.

§ 5.

Föredrogs Stats-Utskottets utlåtande N:o 84, i anledning af väckt fråga om påbyggnad af flyglarne till Riksdagshuset samt verkställande af åtskilliga andra arbeten inom nämnda hus.

Härvid anförde:

Herr Hæggström: Då man i år måst göra sig all möjlig möda för att uppgöra statsregleringen utan påläggande af ökad beskattning, och då nyligen, genom gemensam votering mellan begge Kamrarne, Riksdagen beslutit sig för upptagande af ett lån på 40 millioner R:dr, synes mig verkligen icke nu vara rätta tidpunkten för att komma fram med förslag om en ny utgift, som visserligen icke är beräknad att uppgå till mer än 55,000 R:dr, men som måhända kommer att sluta med 75,000 å 100,000 R:dr. Jag kan icke heller i Utskottets betänkande finna några skäl anförda, som ådagalägga att den föreslagna ombyggnaden är af trängande behof påkallad. Det säges visserligen, att den sydöstra flygeln sjunkit betydligt, så att en snar reparation af densamma måste mellankomma, och hvar och en kan lätt öfvertyga sig om, att dess tillstånd är ganska betänkligt. Också upptager Utskottet först ett förslag om reparation af endast denna flygel, hvilken reparation skulle uppgå till emellan 8,000 och 9,000 R:dr. Detta kan vara en rimlig summa, hvars användande bör anses motiverad, och således, hvad beträffar sydöstra flygelns försättande i bättre skick, har jag ingen invändning att deremot göra. Men hvad angår de öfriga tillbyggnaderna, nybyggnaderna och ombyggnaderna, anser jag med dem kunna anstå ännu några år, till dess man får se, om icke Statsverkets tillstånd må kunna blifva bättre, än det för närvarande är. Man påstår, att Lag-, Konstitutions- och Stats-Utskottets lokaler, sådana de nu äro, icke äro nog rymliga; men icke har jag förut hört en enda ledamot, som suttit i något af dessa Utskott, klaga öfver att lokalen varit för trång, och har man kunnat nöja sig dermed nu i fyra riksdagar, torde det kunna gå för sig ännu i ett par till. Jag tror icke, att de, som vilja sitta i, vare sig Konstitutions-Utskottet eller Lag-Utskottet eller

Stats-Utskottet, skola vara villige att för lokalens skull afsäga sig det hedrande förtroende, hvarmed de blifvit beklädda, eller äran att arbeta i dessa utskott.

Jag får således anhålla om afslag å Utskottets hemställan, med undantag af hvad som rörer reparationen af den sydöstra flygeln, hvar till jag yrkar bifall; dock vill jag, hvad denna reparation beträffar, hafva tillagt en bestämmelse af följande innehåll: börande vid utförandet af detta arbete iakttagas, att kostnaden därför icke må öfverstiga 9,000 R:dr; och vågar jag hos Herr Talmannen anhålla om proposition å detta mitt förslag.

Herr Liss Olof Larsson: Jag är hufvudsakligen förekommen af Herr Hæggström, med hvilken jag därför ber att få instämma. Jag vill visserligen icke förneka, att möjligen den föreslagna anordningen skulle medföra åtskilliga bekvämligheter för Riksdagens ledamöter, men jag anser, att man i detta som i andra fall icke blott bör se på hvad som kan vara mest bekvämt, utan att man också, i synnerhet under närvarande i ekonomiskt hänseende brydsamma omständigheter bör taga hänsyn, och detta måhända i främsta rummet, till de medel, som för ett sådant ändamål kunna finnas för handen. Man hör ofta i denna Kammare talas om sparsamhet och enkelhet, och huru nödvändiga och välsignelsebringande dessa båda dygder äro, men jag vill fästa uppmärksamheten på att, helst när det gäller oss sjelfva, vi en gång böra bevisa vår tro med våra gerningar, som man säger. Det kan nemligen icke vara ett prof på sparsamhet, om hvarje Riksdag skall besluta nya kostsamma förbättringar och ändringar i den byggnad, der Riksdagen sjelf har sitt säte. Hvad särskildt beträffar de föreslagna läsrummen och samtalsrummen för Första Kammarens ledamöter, vågar jag tro, att de icke äro så särdeles af behovet påkallade, då det är faktiskt, såsom hvar och en lätt kan öfvertyga sig, att de läsrum Första Kammaren nu har minst af allt lida brist på utrymme; sällan eller aldrig upptäcker man någon ledamot af Kammaren der. Jag tror dessutom, att i en icke så aflägsen framtid de nuvarande sessionsrummen, såsom alltför små, skola behöfva utvidgas eller på annat sätt förändras, och då blir en större ombyggnad af hela eller en stor del af huset nödig, hvadan skäl torde vara för handen att till dess uppskjuta alla partiella förändringar.

Jag instämmer således, som sagdt, med Herr Hæggström deruti, att endast en summa af 9,000 R:dr nu må för ändamålet anvisas, på det sätt och i det syfte han mera detaljeradt föreslagit.

Grefve Posse: Jag undrar, om icke detta är en sådan fråga, der man genom att iakttaga en öfverdrifven sparsamhet måhända kommer att ådraga sig onödiga och ganska stora utgifter. För hvar och en af Herrarne, som haft tillfälle taga kännedom om det tillstånd, hvaruti den sydöstra flygeln af denna byggnad befinner sig, torde det vara klart att densamma icke synnerligen länge kan bibehållas i sitt nuvarande bristfälliga skick. Den uppbäres nu af sträfvor, som äro instuckna i muren, och på detta sätt hänger hela huset så att säga i luften. Nu är fråga om, hvad denna del af det föreslagna arbetet beträffar, att antingen re-

parera detta dåliga hus för en lägre kostnad, eller bygga om det för en högre. Det är visserligen sannt, att en reparation kan ske, ehuru väl den medför stora svårigheter, enär grunden till huset är särdeles dålig. Om man vill reparera huset, måste man arbeta under detsamma och söka en säker grund — påla kan man naturligtvis icke — och sedermera mura upp väggen på densamma. Det är mycket osäkert, om den för reparationen afsedda summan af emellan 8 och 9 tusen R:dr kommer att hinna till; och om äfven detta vanskliga arbete verkligen lyckas, så har Riksdagshuset icke derigenom vunnit större utrymme än det nu har; och det torde väl medgifvas att det nuvarande utrymmet är ganska inskränkt. Stats-Utskottet har visserligen ett mycket bra sessionsrum för sjelfva plenum, men icke så för afdelningarne. Af dessa äro nemligen två förlagda till Statskontoret, och en af dem inrymd i ett litet kyfje derstädes. Det må kanhända synas afundsvärdt att sitta i Stats-Utskottet, men uppdraget blir vida mindre angenämt, då man under mycket tråget arbete nödgas vistas i rum, der helsan måste mer eller mindre lida af brist på frisk luft. Äfven de öfriga Utskotten hafva i allmänhet små lokaler, isynnerhet Lag-Utskottet; och hvad angår de Tillfälliga Utskotten och de Särskilda Utskott, som möjligen kunna komma att tillsättas, så saknas snart sagdt helt och hållet lokal för dem. Det är utan tvifvel nödvändigt, att man söker anskaffa större utrymme i detta hus, såvida man vill undvika den starka påtryckningen af vännerna till ett nytt parlamentshus i stor stil, hvilket komme att blifva ganska dyrt; och jag tror att det då är bättre att i tid ordna det nu begagnade Riksdagshuset än att vederväga det andra spelet. Vi hafva sett vid gemensamma voteringar, huru ofta vännerna till sparsamhet utgjort den tappande parten.

Ännu en sak kommer härtill, hvilken icke är utan sin betydelse, nemligen förslaget att anbringa en täckt gång på ena sidan af huset, hvilken skulle förena de båda Kamrarne. Sådant förhållandet nu är, hafva Herrarne säkerligen funnit, huru obeqvämt det är för Första och Andra Kammarens ledamöter att under plena sammanträffa med hvarandra. Det går väl an för oss här i Kamraren att komma öfver till Första Kammaren, men Första Kammarens ledamöter måste gå huset rundt omkring för att komma hit. Man inser dock lätt, att det skulle hafva icke så få fördelar med sig, om Kamrarnes ledamöter kunde under sessionerna lättare och beqvämare komma öfver till och samråda med hvarandra. Det är dessutom väl känt, att luften i sessionsrummen, i synnerhet då sessionerna äro något läugre, icke är synnerligen behaglig att ständigt inandas, och man längtar ofta nog ut i en annan temperatur, der luften är friskare. Denna fördel skulle beredas genom den ifrågavarande täckta gången, som blefve solig och luftig.

Jag tror således, att det förslag, som blifvit uppgjort och förordadt af Stats-Utskottet, är ganska ändamålsenligt, och om också den summa, som är ifrågasatt, synes temligen hög, torde den böra beviljas, emedan vi derigenom för den närmaste framtiden kunna rädda oss undan en vida större utgift för ett nytt parlamentshus.

Herr Hæggström: Det synes nu vara temligen utredt, att den sydöstra flygeln af Riksdagens hus ganska väl kan iståndsättas och rum-

men och lägenheterna inom denna del af byggnaden repareras för en kostnad af omkring 9,000 R:dr. Denna mindre reparation anser jag nu för tillfället vara nog för att komma på det klara med saken. Här talas visserligen om, att Kamrarnes ledamöter skulle hafva så svårt att träffa hvarandra under sammanträdena och äfven dessemellan. Men nu är dock förhållandet så, att vi hafva en ganska rymlig klubblokal på ända till 13 rum; troligen är denna alltför stor och derföre måhända olämplig, det vissa är åtminstone att derstädes sällan eller aldrig några ledamöter äro till finnandes. För öfrigt anser jag det vara lämpligare om Kamrarnes ledamöter sökte tillfälle att samspråka med hvarandra på någon annan tid än då sammanträdena pågå, enär ju då hvar och en bör vara sysselsatt med att uppmärksamt följa ärendenas gång. Beträffande åter den föreslagna genomgången eller galleriet emellan de båda Kamrarne, fruktar jag att luften derstädes icke skulle blifva bättre än här uti Kamrarne, utan att den, såsom omgifven af kall luft å ömse sidor och möjligen i saknad af värmeledning, under den kalla årstiden, då Riksdagen pågår, antingen skulle blifva för kall eller ock för qvaf och instängd; hvadan jag ock anser att detta skulle komma att blifva ett misslyckadt experiment, enär man väl möjligen skulle kunna gå igenom denna täckta gång, men icke gerna någon längre stund kunna vistas derstädes. Jag anser mig således fortfarande böra yrka afslag å den sednare delen af Utskottets hemställan samt bifall till det förslag, hvilket jag, förra gången jag hade ordet, haft äran uppläsa.

Herr Dufva: Hvad den nu omtalade sydöstra flygeln angår, så anmälades dess bristfälliga skick och behof af ombyggnad redan vid 1840 års riksdag, och sedan dess har den ändock stått allt tills nu eller i hela 30 år, hvarför det icke borde anses för en öfverdrifven förhoppning, om man antog att den ännu ett år skulle kunna bestå såsom den är, tills man hunne att bättre, än som nu i riksdagens sista stund kan ske, se till hvad som lämpligast borde åtgöras i afseende å densamma. Stats-Utskottets ärade ordförande har såsom hufvudsakligt skäl för bifall till Utskottets förslag åberopat, att, om man icke nu ginge in derpå, skulle man utsätta sig för desto strängare yrkande om byggande af ett nytt parlamentshus, hvilket skulle fordra vida större kostnad. Jag tror äfven, att det är just dessa yrkanden på behof af en storartad nybyggnad man bör söka undgå, men att man också med bevarande af de fördelar, som riksdagshusets nuvarande belägenhet erbjuder, skall kunna reda sig utan att behöfva vidtaga den sålunda föreseglade utvägen. Likväl torde dervid alltid blifva behöfligt att nedlägga betydliga kostnader just på de båda flyglar till riksdagshuset, hvilka äro föreslagna till ändringar och reparationer. Tiden medgifver icke nu att inlåta sig på en närmare undersökning af huru flyglarne lämpligast skulle användas för att göra det nuvarande riksdagshuset fortfarande användbart, men så mycket torde vara ostridigt att för åstadkommande af tillräckligt utrymme för framtiden behöfves i främsta rummet att se till, att man erhåller nog stora sessionssalar för Kamrarne, och detta torde kunna vinnas just genom att ombygga båda flyglarne, från grunden med större bredd och annan inredning än som nu är föreslaget. I sparsamhetens intresse skulle jag för närvarande vilja

tillstyrka rent afslag å Utskottets förslag, på det tid måtte beredas för en grundligare undersökning af utvägarne för husets framtida användande och Riksgäldsfullmäktige få tillfälle att vid en kommande riksdag framlägga fullständigt förslag i den antydda syftningen, men då redan flere talare med afstyrkande af Utskottets förslag i öfrigt yrkat beviljande af anslag för iständsättande af sydöstra flygelns grund, så vill jag icke öka antalet af olika meningar, utan instämmer i det af dessa ledamöter gjorda yrkandet.

Herr Hierta: Förslaget synes mig visserligen icke vara alldeles i det skick, att det nu kan helt och hållet antagas, och den sena stund af riksdagen, i hvilken det blifvit Kamrarnes förelagdt, lemnar oss icke råderum för en återremiss, enär Stats-Utskottet icke nu kan medhinna att närmare utreda frågan och besvara de anmärkningar, som under öfverläggningen blifvit framställda; men dock tror jag, att man i det hufvudsakliga kan gå in på hvad Utskottet föreslår, ty om man stadnar vid de mindre åtgärder som Herr Hæggström förordat, så kommer alltid reparationen af den andra flygelu att ändock återstå såsom en nödvändighet. En sak, som jag likväl anser fordra ett närmare besinnande, är frågan om den täckta gången mellan båda Kamrarnes sessionssalar, hvilken fråga utan fara torde kunna skiljas från det öfriga förslaget och uppskjutas till nästkommande riksdag. Förhållandet är, om jag icke misstager mig, att nämnda gång icke varit föremål för Öfverintendents-embetets särskilda pröfning och undersökning. Förslaget derom har uppkommit inom Utskottet, sedan frågan der börjat behandlas, hvilket äfven kan ses deraf, att skizzen till denna gång befinnes på ett papper, som är klistradt å den öfriga ritningen. En sak som förefaller mig betänklig, ehuru jag icke gjort någon anmärkning derom i Utskottet, är att meranämnda gång skulle bilda ett utsprång från huset samt icke hvila på något stöd från grunden utan på konsoler från muren, och oaktadt en värmeledning skall gå under dess golf torde det blifva svårt att hålla temperaturen uppe under vintern, enär fönster skola anbringas efter hela längden, och man icke, utan att allt för mycket förtynga muren, kan utefter en så lång sträcka anbringa dubbelfönster. Det kan således sättas i fråga huruvida Kamrarnes ledamöter skola kunna vistas der utan att hafva öfverrockarne på, men då vore en stor del af det behagliga och bekväma, som man söker tillvägabringa, icke alls vunnet, och mången skulle icke ens vilja göra sig besvär att taga på öfverrocken för att sammanträffa med ledamöter från Medkammaren. Dessutom kan man icke heller göra gången synnerligt bred, då den icke hvilat på kolonner nedifrån, och således skulle man icke kunna der placera stolar eller soffor och göra den så komfortabel som önskligt vore. Jag vill derföre föreslå, att man bifaller Utskottets förslag i öfrigt men utsluter orden "äfvensom att låta anbringa en täckt, med nödig värmeledning försedd gång utefter hufvudbyggnadens längsida". Skulle det sedan befinnas, att en sådan gång kunde utan olägenhet åstadkommas, så torde intet hinder möta att nästa Riksdag derom fattar beslut. Jag hemställer till dem af Herrarne, hvilka hafva mera insigt i byggnadskonsten än jag, att göra sina anmärkningar öfver förslaget i öfrigt.

Herr Hæggström: Då jag nu, sedan jag sednast hade ordet, fått mig bekant, att Första Kammaren redan i detta ämne fattat det beslut att reparera endast den sydöstra flygeln af det nuvarande riksdagshuset, så vill jag, för att undvika en möjligen blifvande gemensam votering i denna sak, ändra mitt förslag derhän, att det sista tillägget i mitt förra förslag: "börande vid utförandet af detta arbete iakttagas, att kostnaden därför icke må öfverstiga 9,000 R:dr" från detsamma måtte utgå, till följd hvaraf mitt förslag numera är af fullkomligt enahanda lydelse med det beslut hvilket Första Kammaren redan i detta ämne fattat.

Herr Lyttkens: Här framställas nu många förslag till reparationer af denna byggnad, och meningarne synas vara temligen delade, enär somliga endast önska reparation af den sydöstra flygeln, andra åter äfven af den sydvestra äfvensom anbringande af en täckt gång mellan de båda Kamrarna o. s. v.; men då jag för min del anser, att hvarje sådan reparation bör vara mera genomgående och fullständig, samt då de nu i riksdagens elfte timmes femtionionde minut uppgjorda förslagen i detta afseende endast åstadkomma mera villervalla än någon verklig nytta, vill jag ej biträda något enda af dem. Man säger visserligen att genom denna förändring luften i Kamrarna skulle blifva så präktig och behaglig, men, mine Herrar, derpå tviflar jag storligen, ty som vi veta är luften öfver hela landet i närvarande ögonblick ganska kvalmig och tryckande. Jag yrkar för min del rent afslag å hela förslaget, och anser att vi böra låta anstå med hvarje reparation af denna byggnad, intilldess närmare blifvit utredt till huru stort omfång en dylik ombyggnad bör sträcka sig.

Grefve Posse: Herr Dufva har fäst at Kammarens uppmärksamhet på ett sätt att anordna denna reparation, hvilket verkligen är förtjent af mycket afseende. Men då hans förslag är beroende af huruvida nu någon åtgärd kommer att vidtagas i enlighet med Utskottets hemställan, samt då detta Herr Dufvas förslag är alldeles nytt och följaktligen icke under innevarande riksdag kan hinna närmare utredas, tror jag det för närvarande kan vara bäst att helt och hållet afslå Utskottets förslag och låta nästkommande Riksdag ånyo taga saken om hand samt egna densamma en noggrann ompröfning.

Friherre L'ock: Jag anser mig skyldig att för Kammarén upplysa, att i somras en anmälan gjordes hos Fullmäktige i Riksgälds-kontoret angående det bristfälliga skick, hvaruti sydöstra flygeln af numera Riksdagens hus sig befann, samt att Fullmäktige till följd häraf läto genom sakkunnige män verkställa en undersökning af denna flygel, och hvaraf framgick att Öfverintendentembetet tillstyrkte skyndsamma åtgärders vidtagande för att förekomma denna flygels nedrasande. Det var äfven först efter mycken tvekan och öfverläggning och efter vidtagande af provisionela förstärkningsåtgärder, som Fullmäktige vågade låta reparationen anstå tills efter nuvarande riksdags slut. Att vid sådant förhållande nu helt och hållet vilja undanskjuta hela frågan har jag ansett vara ganska betänkligt, hvarföre jag ock derå velat fästa Kammarens uppmärksamhet. För att alltså betrygga denna flygels fortfarande bestånd anser jag allt

skäl vara för hand att åtminstone bifalla det beslut Första Kammaren redan i ämnet fattat. Hvad åter beträffar det större förslaget, som nyss blifvit väckt, att vidtaga en sådan förändring och utvidgning af denna byggnad, att derigenom större utrymme bereddes i sjelfva sessionssalarne, så ber jag få erinra att, jemte det detta förslag är alldeles nytt och följaktligen icke vid denna riksdag hinner närmare omprövas, man äfven noga bör besinna, huruvida ett så vidlyftigt reparationsarbete verkligen kan hinna utföras under den korta tiden mellan tvänne på hvarandra följande riksdagar.

Då jag verkligen tviflar på möjligheten häraf, samt då dessutom denna fråga icke för tillfället utgör föremål för öfverläggning, kan jag för min del icke annat än på det varmaste förorda, att Andra Kammaren i detta ämne måtte stadna i samma beslut som Första Kammaren redan fattat, och följaktligen medgifva att en ombyggnad verkställas af sydöstra flygeln till det nuvarande riksdagshuset, på det att vid en kommande riksdag icke vidare någon fara måtte förefinnas för att meromnämnda flygel helt plötsligt skall komma att instörta.

Öfverläggningen förklarades slutad. Derunder hade yrkats *dels* att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan i öfrigt, måtte bifalla endast den förra delen deraf, eller den som afsåg ombyggnad af sydöstra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus; *dels* äfven bifall till det af Herr Hæggeström först framställda förslag, *dels* och slutligen afslag. Herr Talmannen fann, vid härå afgifna propositioner, ja vara öfvervägande för den första af dessa meningar. Votering blef då begärd, i följd hvaraf, och sedan yrkandet på afslag antagits till kontraposition, följande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den som vill, att Kammaren i anledning af Stats-Utskottets hemställan i dess memorial N:o 84 för sin del måtte besluta, det Riksdagen skall uppdraga åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att, så snart innevarande riksdag slutat, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de uppgjorda och af Öfverintendents-embetet granskade och godkända ritningarne jemte dertill hörande kostnadsförslag, låta verkställa ombyggnad af sydöstra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus,

röstar ja;

Den det ej vill,

röstar nej;

Vinner nej, är Utskottets ifrågavarande hemställan afslagen.

Omröstningen utföll med 45 ja mot 94 nej, hvadan Utskottets hemställan afslagits.

§ 6.

Föredrogos Stats-Utskottets Memorial:

N:o 87, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut, i fråga om förhöjning af legau för kronoskjuts;

Lades till handlingarne; och

N:o 92, angående den under innevarande riksdag verkställda statsreglering och den för bestridande af Riksgälds-kontorets utgifter erforderliga bevillning;

Bifölls.

§ 7.

Föredrogs men bordlades ånyo Första Kammarens protokollsutdrag N:o 189.

§ 8.

Den under § 2 här ofvan omförmälda Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse bordlades.

§ 9.

Föredrogs och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 55, om ett tillägg till 11 Kap. 7 § rättegångsbalken rörande delgifning af stämning.

§ 10.

Anmälades och bordlades nu inkomna ärenden:

Stats-Utskottets memorial:

N:o 90, med förslag till stadganden i det nya reglementet för Riksgäldskontoret, angående de under innevarande riksdag på nämnda kontor anvisade statsutgifter; och

N:o 93, angående den nya riksstaten;

Banko-Utskottets memorial N:o 10, angående instruktion för nästkommande Riksdags Banko-Utskott; och

Särskilda Utskottets memorial N:o 3, angående arfvoden åt dess sekreterare och vaktmästare.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag rörande de af Kammarerna under detta sammanträde fattade beslut.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. 12 middagen, men sammanträdde åter

Kl. 7 e. m.

§ 12.

Föredrogs och godkändes Riksdagens Kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

N:o 12, angående statsregleringen (kreditiven);

N:o 13, om ett tillägg till 11 Kap. 7 § rättegångsbalken rörande delgifning af stämning; och

N:o 14, angående val af Fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret.

§ 13.

Anmälles till bordläggning:

Stats-Utskottets Memorial:

N:o 91, med förslag till stadganden i Riksgäldskontorets reglemente angående de med ordinarie statsregleringen gemenskap egande utgifter samt de på kontoret anvisade kreditiv och derifrån utgående riksdags- och revisionskostnader, aflöningar m. m. och

N:o 95, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande Stats-Utskottets Memorial N:o 84, angående väckt fråga om påbyggnad af flyglarne till riksdagshuset samt verkställande af åtskilliga andra arbeten inom nämnda hus.

Kammarens ledamöter åtskiljdes kl. 1/28 e. m.

In fidem
H. Husberg.